

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Қазақ кинематографы

ЖАРИЯЛАНДЫ
13.12.2023СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/147866/

Қазақстан аумағындағы алғашқы киношоу 1910 жылы 22 маусымда Верныйда (қазіргі Алматы) болашақ «Марс» кинотеатрының ғимаратында өтті. Сол жылы Көкшетауда алғашқы жазғы кинотеатр пайда болды. Келесі жылы, 1911 жылы Верныйда «XX ғасыр электротеатры» пайда болды, бірінші рет тұрақты жұмыс істейтін кинотеатр. Дегенмен, бұл тек қана коммерциялық жобалар болды, олар киноның таралуына да, киноиндустрияның құрылуына да әкелмеді[1][2]. 1930 жылдары ірі кинотеатрлар салынды: Алматыда – «Алма-Ата», «Алатау», «Ударник»; Қарағандыда — «Қазақстан», «Шахтер», Қызылордада — «Аман-гелді».

Қазақ киносын құру жолындағы алғашқы қадамдар 1925 жылы Қызылордада өткен республика Кеңестерінің V съезінің хроникалық түсірілімі жүргізілген кезде болды[4]. Сол жылы Ленинградтың «Совкино» студиясы шығарған Қазақстан туралы «Қазақ Автономиялық Кеңестік Социалистік Республикасының бес жылдығы» атты тұңғыш деректі фильм түсірілді. 1929 жылы Алматыда Бүкілресейлік «Востоккино» тресінің өндірістік бөлімі (1934-1935 ж. – «Востокфильм» [7]) болып табылатын тұңғыш киностудия құрылды. Зертхана, монтаж бөлмесі, анимациялық студия және жазуларды түсіретін шеберхана салынды.

Бөлім «Соңғы жаңалықтар» деген жалпы атаумен бірнеше кинохроникаларды дербес шығарды. Оның ішінде жеке қысқаметражды деректі көркем фильмдер түсірілді оның ішінде «Ауылдағы кооперация» (қазақтардың өмірін өзгерту туралы[5]), «Жаңа астана» (Алматы туралы), «Қызыл Әскер», «Жайлауда»[9] (жылжымалы) жұмысы туралы қызыл киіз үйлер».

ҚМ АА Куәлік нөмірі: KZ45VPY00102718 — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.